

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Nový Jičín, Komenského 68

Komenského 68, 741 11 Nový Jičín

Identifikátor školy: 600 138 135

Zřizovatel: Město Nový Jičín, Masarykovo náměstí 1

Školský úřad Nový Jičín, Štefánikova 9

Termín konání orientační inspekce: 7. – 10. listopad 2000

Čj.	143 295/00-5096
Signatura	on4cu114

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola v Novém Jičíně, ul. Komenského je ve školním roce 2000/2001 plně organizovaná, má 22 tříd a 538 žáků. Šest tříd je s rozšířeným vyučováním jazyků. Do školy docházejí i žáci z neúplných škol okolních obcí.

Škola je příspěvkovou organizací, je v ní zaměstnáno 31 pedagogů a 12 provozních zaměstnanců. Budova školy pochází z roku 1907. Stáří budovy se projevuje především v nutnosti rozsáhlých oprav a rekonstrukcí, které již po etapách probíhají. Prostory školy jsou stísněné, jako kmenové třídy slouží i odborné učebny, pedagogický sbor nemá k dispozici prostornější sborovnu. Vybavení tříd a učeben je standardní, největším problémem je starý a opotřebovaný nábytek, zvláště na 2. stupni. K výuce tělesné výchovy slouží mimo kapacitně nedostačující školní tělocvičny i venkovní sportovní areál, tělocvična a plavecký bazén sousední tělovýchovné jednoty.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Byly navštíveny hodiny českého jazyka všech vyučujících ve 4. až 9. ročnících. Úroveň zhlédnutých hodin byla celkem vyrovnaná, hodiny byly převážně hodnoceny jako dobré nebo velmi dobré, dvě hodiny byly pro vysokou míru tvořivosti a motivace hodnoceny jako vynikající.

Týdenní hodinové dotace českého jazyka byly stanoveny v nejnižších hodnotách a korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Tematické plány byly vypracovány v souladu s učebními osnovami, jsou však neadresné vůči jednotlivým třídám v ročníku a jejich účinnost je jen v obecné rovině. V plánování, ani při následných hospitacích se neprojevila diferenciací, která by poukazovala na odlišnost ve složení kolektivů (např. u tříd s rozšířeným vyučováním jazyků, běžných tříd, dětí talentovaných či méně nadaných). Pro 14 žáků byly vytvořeny individuální učební plány, reedukace žáků s dysfunkcemi probíhá mimo vyučování, individuální práce s těmito dětmi v hodinách nebyla ve větší míře zaznamenána.

Škola nenabízí v oboru český jazyk žádný volitelný ani nepovinný předmět. Úspěšně pracuje dramatický a novinářský kroužek. Základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna.

Až na jednoho splňují všichni navštívení učitelé požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Hospitace potvrdily převážně velmi dobrou metodickou i odbornou připravenost učitelů založenou na zkušenosti, orientaci v problematice a v několika případech i na alternativních metodách. Předmětovou komisi českého jazyka na 2. stupni tvoří čtyři vyučující, na 1. stupni je problematika JČ řešena v rámci metodického sdružení 3. až 5. tříd. Projednávaná tematika se týká především organizačních záležitostí, méně již metodické nebo výukové problematiky. Systém pravidelného prověřování znalostí žáků je vytvořen. Žákovské písemnosti procházejí kontrolou, hodnocením a následnými opravami.

Vybavenost učeben a dalších výukových prostorů školy je na standardní úrovni. Výuka probíhala ve třídách, které mnohdy slouží jako odborná učebna jiným předmětům, ale ani kmenové třídy neposkytovaly dostatečné podmínky pro veškeré zvolené vyučovací metody a formy. Především na 2. stupni chyběla názorná nástěnná systematizace předmětu, naopak na 1. stupni výzdoba tříd svědčila o zajímavém a kreativním zaměstnání žáků projekty a skupinovou prací. Výuka předmětu je zajištěna schválenými, ale už značně opotřebovanými

učebnicemi. Učitelům je k dispozici běžná audiovizuální či didaktická technika, ve dvou hodinách byl užit zpětný projektor. Běžně se pracovalo na tabuli, do sešitů, na pracovní listy. Užívání počítačů pro přípravu učitelů na vyučování a pro samotnou výuku českého jazyka je zatím z materiálních a personálních důvodů ojedinelé.

Dělení tříd na skupiny je zavedeno pouze ve dvou devátých ročnících. Po organizační stránce u vyučujících převládala zkušenost založená na převážně frontálním způsobu vedení výuky. V několika případech byli žáci rozděleni do dvojic nebo pracovních skupin a zaměstnání samostatnou prací. Žáci byli vedeni k logickému odvozování a zdůvodňování. Výuka byla řízena srozumitelnými pokyny, sled a výběr informací byl vhodný a přiměřený náročnosti učiva. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky, který byl téměř ve všech třídách splněn. Velmi často zbyl časový prostor na shrnutí učiva a na závěrečné hodnocení práce třídy. V hodinách byly použity tvořivé formy vyvozování, výkladu, zadávání individuálních úkolů. V několika hodinách byli žáci vedeni ke kooperativnosti, práci v diskusních skupinách. Pozornost se učitelé snažili zajišťovat především vstupními motivačními metodami, změnami činnosti. Velmi málo byly zařazovány relaxační chvilky, převážně v nižších třídách byly pracovní aktivity střídány tak, aby žáci alespoň měnili pracovní polohy. Učivo bylo interpretováno správně, příklady při uvádění učiva byly promyšlené a funkční. Grafická úroveň zápisů na tabuli, i vedení zápisů v žákovských sešitech byly na dobré úrovni. Žáci prokazovali aktivitu a snahu, projevíli dobré znalosti. Učitelé vedli žáky k vhodným pracovním návykům, při hodnocení žákovských výkonů vyjadřovali pozitivní postoje. Činnosti byly velmi málo spojeny s dílčí nebo shrnující klasifikací.

Žáci byli učiteli kontrolováni a opravováni, mohli si zpětně porovnat výsledky mezi sebou. Analýza chyb byla prováděna, žáci byli vedeni ke zdůvodňování správných tvarů.

V respektování didaktických principů, až na zásadu individuálního přístupu k jednotlivým žákům, se neprojevíly větší problémy.

Dohodnutá pravidla jednání byla žáky, tak učiteli přijata. Žáci měli možnost vyjádřit vlastní názor, mnohdy byly připraveny podmínky pro jejich souvislý slovní projev a pro podnětnou interakci. Vyjadřování vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla velmi dobrá. Totéž se týká i jejich neverbálních projevů. U všech vyučujících byla znatelná snaha o citlivý přístup, žáci byli osobnostně respektováni. Kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u žáků převládal kladný vztah k výuce i k učitelům.

Při výuce českého jazyka byly podmínky, ve kterých výuka probíhala, hodnoceny jako průměrné. Oblast motivace a hodnocení a oblast interakce a komunikace byly hodnoceny velmi dobře. Problematika plánování, přípravy výuky, vzhledem ke značně formálním tematickým plánům, je hodnocena jako průměrná. V oblasti organizace a užitých vyučovacích forem a metod se projevily rezervy ve vnitřní diferenciaci třídy, v malém respektování individuálního tempa žáků.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Hospitace proběhly ve třinácti hodinách, z toho jedenáct v matematice a dvě ve volitelném předmětu informatika, u pěti pedagogů prvního a šesti druhého stupně.

Týdenní hodinová dotace odpovídá schválenému vzdělávacímu programu, výuka matematiky není posilována volitelnými, případně nepovinnými předměty. Dělení na skupiny probíhá v devátých třídách. Přípravu tematických plánů podle osnov garantují metodické orgány (předmětová komise matematiky a metodické sdružení učitelů 3. – 5. ročníku). Osnovy

i plány jsou plněny, orientace v probíraném učivu je v rámcových, blíže časově i obsahově nekonkrétních tematických plánech obtížná. Vzhledem k faktu, že učitelé se řídí zejména učebnicemi, které plně s osnovami nekorespondují, odkazy si zaznamenávají přímo do nich. O žácích se specifickými poruchami učení jsou vyučující informováni, individuální přístup v hodinách, např. formou respektováním osobního tempa nebo kvalitou a kvantitou úloh, pozorován nebyl. V hospitované výuce se projevila převážně dobrá dlouhodobá i bezprostřední příprava pedagogů, na prvním stupni akceptující současné výukové trendy, na druhém stupni upřednostňující znalosti žáků.

Jedna učitelka vyučující na prvním stupni má pouze pedagogickou způsobilost, ostatní učitelé matematiky a informatiky jsou kvalifikovaní. Výuka matematiky probíhá převážně v kmenových učebnách, které ne vždy prostorově vyhovují, jsou vybavené pouze základním, často velmi opotřebovaným nábytkem. Zvláště na 2. stupni chybí nástěnné metodické pomůcky k utvrzování základních matematických pojmů. Nestandardním uspořádáním lavic vytváří učitelé ve třídách prvního stupně místo pro hravé vyučovací formy, k celkově příjemnému pracovnímu prostředí přispívají i motivující výzdobou. V učebně informatiky je osm počítačů, využívány jsou především pro výuku volitelného předmětu informatika, anglický jazyk, v některých předmětech na 1. stupni a k dalším zájmovým činnostem. Žáci prvního stupně mají k dispozici učebnice a pracovní sešity nakladatelství Alter, na druhém stupni pokračuje doplňování řady učebnic a pracovních sešitů nakladatelství Prométheus, které zajišťují návaznost učiva a korespondují s osnovami příslušných ročníků. V osmém a devátém ročníku mají žáci dosud učebnice starších vydání, při procvičování učiva pracují se sbírkami úloh. Učitelé druhého stupně mají k dispozici výběr alternativních učebnic a sbírek úloh z jiných nakladatelství. Materiální zabezpečení výuky není optimální. Učební pomůcky jsou zastaralé, mnohé z nich, zvláště audiovizuální pomůcky, mají omezenou použitelnost. Psychohygienické zásady jsou stavbou rozvrhu hodin respektovány, výuka matematiky se realizuje převážně v prvních třech hodinách. Na jednostranné zatížení žáků reagovali změnou způsobu práce spíše učitelé nižších ročníků, cílené relaxační činnosti zaznamenány nebyly.

Hospitované vyučovací jednotky byly strukturovány s ohledem na věkové zvláštnosti, s malým podílem vnitřní diference, či s respektováním odlišnosti specializovaných a běžných tříd. Ve stylu jednotlivých učitelů se projevovala mnohdy metodická vyzrálost, tvořivost a kvalitní příprava směrem k činnostem žáků, ale i stereotyp, jednotvárnost práce a nedostatek pedagogických zkušeností. Žáci prvního stupně byli aktivizováni střídáním organizačních forem, výukových činností i metodických pomůcek. Podíl samostatné práce s navazující zpětnou vazbou byl dostatečný, učitelé individuálně využívali zkušenosti žáků, přirozenou aktivitu a soutěživost, učební pomůcky byly využívány účinně. Hodiny matematiky ve vyšších ročnících charakterizovala dominantní úloha učitele a standardní vzdělávací postupy – výklad a řízená frontální samostatná práce. Cílem bylo předat všem žákům stejnou sumu vědomostí a dovedností s malým podílem vnitřní diference. Obecně lze konstatovat poměrně nízkou úroveň formální a obsahové stránky písemného projevu žáků.

V hospitované výuce se uplatňovaly různé formy vstupní motivace, pro ověřování výchozích znalostí využívali samostatnou práci a individuální práci jednoho, případně dvou žáků u tabule. Podpurné motivační výzvy a pozitivní posilování uplatňovali spíše učitelé v nižších ročnících, ve vyšších ročnících žáky aktivizovala průběžná kontrola výpočtů a poskytování individuální pomoci. Až na jednu hodinu nebyly výkony žáků klasifikovány ani jinak ohodnoceny. Pozitivně působící podněty byly sledovány výjimečně, závěrečné hodnocení a sebehodnocení žáků bylo prováděno a vyžadováno jen v několika hodinách.

Atmosféru hospitovaných hodin lze charakterizovat jako klidnou a pracovní. Vzájemné vztahy jsou založeny na přirozené autoritě učitele a respektování osobnosti žáka. V dostatečné míře

není vedena komunikace, zejména žákům druhého stupně není vytvářen dostatečný prostor k diskusi o řešení úloh, k vyslovení závěrů a obecně platných pravidel. Verbální i neverbální projev učitelů měl dobrou úroveň, výjimečně se ve vyjadřování vyskytovaly drobné odborné chyby.

Příprava a zabezpečení výuky matematiky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Oblast plánování je hodnocena jako průměrná.

Podmínky výuky jsou vzhledem k personálnímu obsazení, materiálnímu vybavení a dodržování psychohygienických zásad hodnoceny jako ještě vyhovující.

Organizace, formy a metody výuky na 1. stupni potvrzují pozitivní změny v pojetí výuky, na 2. stupni dosud převládají klasické vzdělávací postupy, obecně nejsou uplatňovány různé formy diferenciací. Tato oblast je hodnocena jako průměrná, stejně jako interakce a komunikace, motivace a hodnocení má velmi dobrou úroveň.

Kvalita vzdělávání v matematice je souhrnně hodnocena jako průměrná.

Cizí jazyky

Bylo hospitováno sedm vyučovacích hodin cizích jazyků, z toho pět hodin angličtiny a dvě hodiny němčiny, a to u sedmi pedagogů.

Všichni učitelé se řídí tematickými plány, které vycházejí z členění používaných učebnic. Jejich obsah a časová dotace odpovídají schváleným učebním plánům a osnovám vzdělávacího programu Základní škola. Ve výběru učebnic - vesměs založených na moderních komunikativních metodách - dochází postupně k vytváření systému, který lépe zaručuje návaznost a eliminuje duplicitu učební látky. K doplnění výuky slouží cizojazyčný časopis, různé kopírované materiály, textové a obrazové pomůcky, které svépomocí zhotovují sami učitelé, čímž alespoň částečně kompenzují nedostatek financí na jejich pořízení.

Výuka cizích jazyků se realizuje jednak v běžných školních třídách bez zvláštního vybavení potřebnou didaktickou technikou a pomůckami, jednak ve třech vyčleněných učebnách, z nichž jedna je pro tuto výuku specializována a má vedle standardního vybavení také funkční sluchátkový rozvod. Téměř všichni učitelé cizích jazyků mají svůj přenosný magnetofon.

Z celkového počtu osmi učitelek cizích jazyků sedm splňuje ustanovení vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců, přičemž pět z nich vystudovalo příslušný cizí jazyk jako obor nebo v rámci vysokoškolské přípravy pro učitelství na 1. stupni ZŠ nebo z něj vykonalo státní zkoušku v jazykové škole. Jedna vyučující si doplňuje středoškolské vzdělání vysokoškolským pedagogickým studiem. Učitelky se dále vzdělávají na zahraničních studijních pobytech a účastí v řadě prázdninových kurzů nebo seminářů organizovaných Britskou radou, Goethe Institutem, Střediskem informatiky a služeb v Novém Jičíně, včetně specializovaných vzdělávacích akcí zaměřených na fonetiku, nový německý pravopis, cizojazyčnou výuku mladších žáků a dětí s poruchami učení. Průběžně se vzdělávají také v soukromých jazykových kurzech a formou konzultací s rodilými mluvčími.

Stavba, organizace, zvolené formy a metody výuky byly v jednotlivých hospitovaných hodinách značně proměnlivé: od „klasického“, převážně frontálního vyučování, jehož základní strukturou opírající se většinou o obsah učebnice bylo opakování s prověřováním, probírání nové látky s procvičováním a shrnutím, až k moderním aktivizujícím a komunikativním metodám a skupinovým formám práce využívajícím v maximální míře invence pedagogů, jakož i nápaditosti, přirozené hravosti a soutěživosti žáků. Těmto skutečnostem odpovídala také převážně dominantní nebo spíše partnerská role pedagoga, případně i větší důraz na rozvoj gramatických nebo konverzačních znalostí a dovedností. Ve

čtyřech sledovaných hodinách byla funkčně využita magnetofonová nahrávka nebo videonahrávka k nácvičku poslechu s porozuměním. Efektivita výuky v některých skupinách byla negativně poznamenána jejich složením po předchozím výběru žáků do jazykových tříd nebo vyšším procentem žáků se specifickými poruchami učení.

Učitelky motivovaly žáky laskavým, vstřícným přístupem a převážně pozitivním hodnocením. Korekce chyb byla v některých hodinách prováděna důsledně ve všech případech, jindy jen příležitostně, avšak vždy s pedagogickým taktem, následným vysvětlením a návodem, jak mají žáci postupovat, aby se dalším chybám vyhnuli.

Interakce a komunikace v navštívených třídách či skupinách měla velmi rozdílnou úroveň. Dvě hospitované vyučovací jednotky byly vedeny téměř bezzbytku v cizím jazyce, v jedné z nich se aktivně projevovali i sami žáci, kteří se v cizím jazyce vyjadřovali s přirozenou nenuceností. V části sledovaného vyučování byla převažujícím komunikačním prostředkem čeština, základní pokyny byly většinou předávány cizojazyčně, žáci byli v projevu dosti rezervovaní, avšak reagovali v podstatě správně. Zhruba v jedné třetině zhlédnuté výuky byli žáci navzdory snaze pedagogů pasivní, indiferentní, dopouštěli se elementárních chyb, odpovědi jen hádali, třebaže nešlo o začátečníky. V jedné z takto charakterizovaných hodin byl stejný efekt zaznamenán i při zdrženlivém vystupování pedagoga, který se snažil poskytnout větší prostor pro vlastní výraz osobnosti žáků.

Dalšímu rozvíjení komunikativních a jiných jazykových dovedností slouží jazykové konverzační soutěže, v posledních třech letech s umístěním na prvním až třetím místě v okresním kole, na druhém a devátém místě v oblastním kole, dále jsou to pravidelná vystoupení na školních akademiích (cizojazyčné dramatizace pohádek, scénky, písničky apod.) a veřejné prezentace formou výstavek, např. v rámci Dne pro Evropu, možnost navštěvovat kroužek cizích jazyků, konverzovat s rodilým mluvčím, účastnit se školou pořádaného poznávacího zájezdu do Rakouska a Velké Británie - s následným využitím pro zpracování žakovského projektu.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, podmínky výchovně vzdělávací práce jako průměrné, organizace, formy, metody, motivace a hodnocení jako velmi dobré, interakce a komunikace jako průměrné.

Souhrnně je kvalita vzdělávání v cizích jazycích hodnocena jako velmi dobrá.

Skupina přírodovědných předmětů

Hospitace proběhly na prvním stupni ZŠ v předmětech přírodověda a vlastivěda, na druhém stupni ve fyzice, chemii, přírodopisu a volitelném předmětu biologická praktika. Časová dotace odpovídá učebnímu plánu daného vzdělávacího programu. Učební plány tříd bez specializace na jazyky jsou v oblasti přírodovědných předmětů doplněny nabídkou volitelných předmětů - biologická praktika a ekologická praktika v rozsahu čtyř hodin týdně pro žáky 7. - 9. ročníku. Nepovinné předměty v daném oboru nejsou realizovány. Kontrolou tematických plánů byl zjištěn jejich soulad s osnovami. Obsahově jsou málo adresné, není brán ohled na aktuální složení tříd. Řazení témat do jednotlivých ročníků splňuje požadavek návaznosti obsahu a přiměřenosti k věkovým odlišnostem žáků a vychází ze zkušeností vyučujících. Plán práce předmětové komise přírodních věd zahrnuje organizaci projektů, soutěží a olympiád, další vzdělávání učitelů, organizační zabezpečení výuky. Menší prostor je dán metodické problematice.

Sledované přírodovědné předměty jsou plně vyučovány odborně a pedagogicky způsobilými učiteli. K výuce jsou užívány kmenové učebny jednotlivých tříd, odborná učebna fyziky a chemie. Ta je vybavena základní didaktickou technikou, nástěnnými informačními

a studijními materiály a dalšími učebními pomůckami. Laboratorní přístroje, materiál a další pomůcky jsou umístěny v přilehlém kabinetu. Je zde počítač sloužící zejména k přípravě vyučujících. Z kapacitních důvodů není zřízena odborná učebna přírodopisu. Didaktická a výpočetní technika je zastaralá, používané pomůcky potřebují modernizaci a doplnění. Učebnice jsou postupně nahrazovány, přesto jejich zajištění pro výuku přírodopisu se jeví jako neúplné, zejména v osmém a devátém ročníku. K výuce přírodovědy a přírodopisu využívá škola ucelenou řadu učebnic nakladatelství Prodos, k výuce fyziky učebnice z nakladatelství Prométheus. V ostatních předmětech se jedná většinou o učebnice z nakladatelství Fortuna. Další studijní materiály pro žáky jsou pořizovány v zanedbatelném množství. Vybavení kmenových učeben pro výuku přírodovědných předmětů je rozdílné na prvním a druhém stupni. Kmenové učebny prvního stupně jsou vybaveny didaktickými materiály, na jejichž tvorbě se podílí zejména vyučující. Žáci jsou vedeni s nimi v hodinách pracovat a využívat je k vyhledávání informací. Kmenové učebny druhého stupně většinou nesplňují podmínky estetického a podnětného prostředí k výuce. Jistou výjimku tvoří učebna VII.C, která je vybavena k výuce přírodopisu nástěnnými obrazy, přehledy systému přírodnin, televizorem a videoprojektorem. Přestože se škola potýká s nedostatkem vhodných prostor pro výuku, jsou učebny dostatečně velké, dobře osvětlené a větratelné. Vybavení žákovským a ostatním nábytkem neodpovídá potřebám školy, v páté třídě užívají žáci nábytek nestandardního typu, který nevyhovuje tělesným požadavkům.

Průběh výuky byl v jednotlivých případech rozdílný. Cíle hodiny jsou voleny přiměřeně k věkovým zvláštnostem žáků. Přesto nejsou zpravidla žákům na začátku hodin sdělovány přiměřeným způsobem, cílem se tak mnohdy stává zvládnutí tématu. Během hodin jsou žákům dávány jasné a srozumitelné pokyny, důsledně se dodržuje návaznost nového učiva na již známé znalosti a dovednosti. Pozitivně se projevuje snaha o provázanost informací se znalostmi z jiných předmětů a návaznost na vlastní zkušenosti. Variabilita forem a metod byla rozdílná podle cílů a obsahu vyučovacích hodin a kreativity jednotlivých vyučujících. Na prvním stupni převládají aktivizující a činnostní metody výuky s využitím materiálního vybavení tříd. Mnohé vyučující druhého stupně doplňují převažující klasický způsob výuky alternativními metodami (skupinová práce, demonstrační pokusy, projektová činnost s využitím kooperativních prvků, metoda kritického myšlení). Využívání učebnic, učebních pomůcek a didaktické techniky bylo účelné, podporovalo zásadu názornosti a přispívalo k pochopení a zapamatování učiva. V některých hodinách se však projevilo přílišné vedení výuky učebnicí a obsahem příslušné kapitoly. Pouze mimořádně byla uplatněna diferenciací s ohledem k individuálním možnostem a potřebám žáků. Málo byla využívána možnost samostatného a aktivního učení. Kladně se projevila odborná připravenost vyučujících, věcná a obsahová správnost interpretace přírodovědných poznatků a jevů a důslednost při vyžadování užívání správné terminologie ve vyjadřování žáků.

K vstupní motivaci byly využívány dosavadní znalosti a zkušenosti žáků, průběžná motivace nebyla vyučujícími většinou užita. V klasických hodinách, vedených formou výkladu, nebyla projevující se únava, opadávající zájem a nesoustředěnost řešena vřazením vhodných relaxačních prvků. Individuální přístup se projevoval zejména v době samostatné práce žáků formou pomoci a kontroly jednotlivců učitelem, v daleko menší míře bylo zaznamenáno pozitivní hodnocení dílčích úspěchů. Jedna z často využívaných forem zjišťování úrovně zvládnutí učiva bylo ústní zkoušení u tabule, které se často zaměřovalo na ověření zvládnutí jednotlivých pojmů a jevů před prověřením pochopení vzájemných vztahů, souvislostí a jejich významu. Pouze v ojedinělých případech bylo zaznamenáno celkové zhodnocení aktivity žáků a individuálních výkonů na konci vyučovací hodiny. Sledovaná frekvence známek v žákovských knížkách je dostatečná a splňuje podmínky okamžité zpětné vazby k úspěšnosti žáků.

Vzájemná interakce mezi učitelem a žáky probíhá podle jasných, vzájemně respektovaných pravidel a pozitivně působí na celkový průběh hodin. Učitelé svým verbálním i neverbálním vystupováním vytvářeli podnětné pracovní prostředí. Diskuse v hodinách vznikaly spontánně, případně ji vyučující otevřel vhodnou formou (např. problémovou otázkou). Vzájemná komunikace je vedena převážně na úrovni učitel – žáci, s dominantním postavením učitele, často se učitel spokojil s krátkou, jednoslovnou odpovědí. Žáci v hodinách projevovali upřímný zájem o předmět, nebyly zaznamenány žádné negativní jevy v chování.

Podmínky, ve kterých vyučování probíhalo, jsou hodnoceny jako průměrné, průběh vzdělávání daných předmětů byl ovlivněn omezeným materiálním vybavením školy. Oblast motivace a hodnocení je hodnocena jako velmi dobrá.

Oblast organizace, užitých forem a metod výuky lze hodnotit jako velmi dobrou pro postupné začleňování aktivizujících prvků do výuky, a to zejména na prvním stupni. Interakce a komunikace probíhaly na velmi dobré úrovni.

Celkové hodnocení kvality vzdělávání přírodovědných předmětů je velmi dobré.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Škola nemá vytvořen ucelený systém plánů. Dlouhodobé koncepční záměry nejsou jednoznačně formulovány, výsledky dílčích analýz podmínek a potřeb školy jsou vřazeny do střednědobého plánu na daný školní rok. V něm jsou obsaženy úkoly směřující do výchovně vzdělávací oblasti, k celkovému zaměření školy a týkající se také problémů materiálně-technických podmínek školy. Jsou stanoveny zodpovědnosti i termíny plnění. Z analýzy plánu je zřejmé, že plánování je pojato jako celek, cíle jsou stanoveny především v oblasti organizace a podmínek výuky, méně se již dotýkají obsahu vzdělávání, není zahrnuta problematika metod a forem výuky a sledování kvality práce učitelů. Z podrobného ročního plánu vycházejí krátkodobé plány zajišťující operativní práci a kontakt daných subjektů. V plánech jsou zohledňovány připomínky předmětových komisí, dalších poradních orgánů a sdružení. Učitelům je umožněn vstup do přípravy na počátku přípravného týdne. Veřejnost je seznamována se záměry školy prostřednictvím informačního letáku, schůzek a konzultací. Rada školy ustavena nebyla.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 844/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22. Šest tříd, vždy jedna třída od 3. do 9. ročníku, mimo šestý ročník, je vyučováno podle učebního plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním jazyků čj. 16 333/96-22-21. Učební plán školy je z hlediska časových dotací jednotlivým předmětům v daných třídách dodržen. Tematické plány učiva jsou ve sledovaných předmětech zpracovány, jsou však převáděny z jiných let a vzájemně kopírovány, chybí jim adresnost vůči jednotlivým třídám a jejich podmínkám. V letošním školním roce nejsou vyučovány nepovinné předměty, nabídka volitelných předmětů je dostačující a vyhovující. Další individuální volba je žákům umožněna výběrem ze čtrnácti zájmových kroužků.

Pro 16 žáků byly vytvořeny individuální učební plány. Doporučená reedukace probíhá mimo vyučování. Celkem 18 žáků navštěvuje výuku zdravotní tělesné výchovy. Spolupráce s institucemi, které se zabývají zdravotní stránkou žáků je dobrá, dokumentace o žácích je doložena potřebným vyšetřením. Pro děti z oslabeného sociokulturního prostředí působí ve škole romská asistentka.

Plánování je na velmi dobré úrovni.

Organizování

Užší vedení školy je tvořeno ředitelem školy a jeho zástupkyní. Ředitel působí ve funkci od února 1999, vykazuje 20 let praxe. Ačkoli škola nemá ucelený organizační řád, je organizační struktura funkční. Je stanoven systém poradních orgánů, podřízenosti pracovníků, kompetencí, práv a povinností jednotlivých vedoucích pracovníků, zásady řízení školy a principy hodnocení pracovníků.

Vedení školy se opírá o měsíční pravidelná jednání rozšířeného vedení školy, účinně využívá spolupráci s poradními orgány, zejména s pedagogickou radou, s výchovnými poradci, speciálními pedagogy, s metodickými orgány a třídními učiteli.

Povinná dokumentace školy je vedena bez závad, ve stanoveném rozsahu a stanovenou formou.

Vyučování probíhá podle rozvrhu, který odpovídá zásadám psychohygieny. Dělená výuka je v cizích jazycích, v 9. třídách v předmětech český jazyk, matematika. Škola operativně využívá ve výuce některých předmětů dvoutýdenní cyklus.

Informovanost pracovníků školy je zajišťována konáním pravidelných pedagogických a provozních porad, operativních porad a prostřednictvím informačních nástěnek. Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, ochrana osobních dat je zajištěna.

Vnější informační systém je založen na pravidelných třídních schůzkách či konzultacích s rodiči, na individuálním kontaktu třídních učitelů a učitelů s rodiči. Na počátku rodiče obdrží informační leták s organizací školního roku. Funkčně jsou využívány i žákovské knížky. Organizačně je chod školy dobře zajištěn a umožňuje rychlý a nezkreslený tok informací, což ocenili i rodiče v dotaznících.

Škola se úspěšně prezentuje na veřejnosti zejména úspěchy svých žáků v konverzačních, znalostních i sportovních soutěžích, účastí ve veřejném životě města. Pořádá tradiční akce, celoškolské soutěže sportovního i kulturního rázu. Vydává školní žákovský časopis Ámosek. Jako spádová škola iniciuje konzultační akce zajišťující hladký přechod žáků neúplných ZŠ z okolních obcí do školy úplně.

Výroční zpráva o činnosti školy je s některými odchylkami v zásadě zpracována v souladu s právní normou. Má analytický charakter, může být pro pracovníky, žáky školy, tak pro veřejnost zdrojem informací o aktuálním stavu školy.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu probíhá podle pravidel, která odpovídají velikosti školy a umožňují řediteli funkční řízení. Organizování výchovně vzdělávacího procesu je hodnoceno jako průměrné.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel reaguje na nové podněty, snaží se je realizovat v praxi, používá řídicí nástroje zvýšeného operativního charakteru. Jeho řídicí práce se blíží k demokratickému stylu vedení, respektuje podněty a připomínky sboru, upřednostňuje osobní kontakty.

Věkové složení pedagogického sboru je velmi příznivé, 75% vyučujících je ve věku do 45 let.

Ve škole jsou vytvořeny dobré podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, učitelé se především zúčastňují cyklických i jednorázových vzdělávacích akcí a školení. Komplexní systém dalšího vzdělávání všech zaměstnanců školy není vypracován, projevila se potřeba věnovat metodickou péči především nekvalifikovaným nebo méně zkušeným učitelům.

Kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků jsou zahrnuta do kolektivní smlouvy na daný rok, jsou stanovena obecně, přehodnocování osobních příplatků probíhá v ročních intervalech.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako průměrné.

Kontrolní mechanismy

Rámcový plán kontrol není stanoven. Kontrolní činnost vedení školy je dána plánem práce školy a stanovených priorit daného období. Vedení školy se především zaměřuje na kvalitu práce pedagogických pracovníků, na vedení pedagogické dokumentace, na kontroly hospodaření, na dodržování zásad bezpečnosti práce a požární ochrany. Hospitační činnost nebyla v loňském školním roce k prioritám zařazena.

Kontrola výchovně vzdělávacích výsledků školy, tříd a jednotlivých žáků je prováděna formou pravidelných prověřovacích prací, rozbořem dosažených výsledků a klasifikace žáků. Škola se ve školním roce 1999/2000 zúčastnila projektu Kalibro. Součástí kontroly je i hodnocení úspěšností žáků v přijímacím řízení, v soutěžích, ve studiu na středních školách.

Kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako průměrné. Rezervy jsou především ve sledování přímé vzdělávací práce učitelů, jejich cyklického hodnocení a v systematickosti kontrol.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je funkční, má stanovena pravidla, která jsou pracovníky školy akceptována, oblast kontroly má slabá místa.

ČŠI hodnotí kvalitu řízení jako průměrnou.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Vyhodnocení dotazníků pro rodiče

110 rodičů žáků 4. a 9. tříd bylo osloveno v dotazníkové anketě. V 94 navrácených dotaznicích rodiče vyjádřili stupněm 1 – 3 (spokojenost, spíše spokojenost, ani spokojenost – - ani nespokojenost):

- s nabídkou volitelných a nepovinných předmětů, zájmových útvarů 77%
- s prostory pro výuku 93%
- s vybaveností učebnicemi 76%
- s vybaveností pomůckami 80%
- s prostorem pro rozvoj žáka 94%.

V dalších otázkách se rodiče vyjádřili slovně. Pochvalná sdělení se ve většině týkala snahy učitelů domluvit se s žáky i s rodiči a sportovní orientace školy. Kritická sdělení se týkala především stravování ve školní jídelně, nedostatečného vybavení školy učebnicemi a pomůckami, omezeného přístupu žáků k výpočetní technice. Všechny připomínky a podněty

byly s ředitelem projednány.

Školní družina

Ve školním roce 2000/2001 je zapsáno k pravidelné docházce 66 dětí ve třech odděleních (dvě oddělení po 25 dětech, třetí oddělení má 16 dětí). Provoz školní družiny (dále jen ŠD) je rozdělen na ranní od 6.00 do 8.00 hodin a odpolední od 11.30 do 16.00 hodin. V rámci činnosti ŠD jsou zřízeny následující zájmové kroužky - výtvarný, dramatický, dovedných rukou, keramický, sportovní, ve kterých je zapsáno celkem 63 dětí. Činnost zabezpečují tři vychovatelky s celkovým úvazkem 2,5. Dvě vychovatelky nemají kvalifikační předpoklady pro práci ve školní družině, čímž došlo k porušení vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Vedoucí vychovatelka s požadovanou kvalifikací řídí odborně a pedagogicky práci celého školského zařízení. Vlastní prostory pro činnost jsou nedostačující (jediná místnost), proto jsou pro provoz ŠD vyčleněny dvě kmenové učebny prvního stupně. Všechny místnosti jsou esteticky vyzdobeny výtvarnými pracemi, vybavení nábytkem, hračkami, stolními hrami, stavebnicemi, dětskou literaturou apod., není však dostačující. ŠD ke své činnosti využívá tělocvičnu, keramickou dílnu, školní kuchyňku, rekreační a sportovní zařízení ve venkovních prostorách školy. Výchovný program se řídí celoročním plánem činnosti, ve kterém jsou stanoveny hlavní a dílčí cíle spolu s organizačním přehledem plánovaných akcí v průběhu školního roku. V týdenních plánech jsou konkretizovány a rozpracovány jednotlivé úkoly v oblasti rekreačních, zájmových a ostatních činnostech.

Výchovné poradenství

Škola má stanoveny funkce dvou výchovných poradců. Jejich pracovní náplň je specifikována skupinami žáků, kterým věnují převážnou pozornost: problematika výchovy a vzdělání žáků na 1. stupni (tj. výchovné problémy, sociální prevence, reedukace žáků s SPU) a žáků na 2. stupni (tj. výchovné problémy, profesionální orientace, kriminální a drogová prevence). Výchovní poradci neabsolvovali předepsané kvalifikační studium. První z nich vykonává funkci od r. 1997, absolvoval studium speciální pedagogiky a další rozšiřující odborné kurzy, v dané oblasti - problematika 1. stupně ZŠ a náprav žáků s SPU - je odborníkem. Druhý VP vykonává funkci od r. 1999.

Plán práce výchovných poradců, jehož součástí je i minimální preventivní program pro oblast prevence zneužívání návykových látek, vychází z celoškolského plánu, vytýčené úkoly mají celoroční i krátkodobější zaměření. K dlouhodobým úkolům patří spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP), vedení evidence žáků se specifickými poruchami učení (SPU) a chování (SPCH), žáků talentovaných, kooperace v oblasti prevence sociálně patologických jevů a při řešení výchovně vzdělávacích problémů žáků (s třídními učiteli nebo vedením školy), systematická informační činnost ve směru k profesionální orientaci vycházejících žáků. Oba výchovní poradci jsou zařazeni do širšího poradního sboru ředitele školy.

V letošním školním roce škola eviduje 14 žáků s SPU, u nichž na doporučení PPP probíhá ambulantní reedukační péče, kterou vedou speciální pedagogové školy. Žáci mají vypracovány individuální učební plány, s nimiž byli rodiče prokazatelně seznámeni, jejich součástí je nabídka možnosti hodnotit prospěch žáka širším slovním hodnocením.

V rámci výchovné péče vykonávají VP i individuální pohovory se žáky, zúčastňují se konzultací a jednání výchovných komisí.

Výchovní poradci seznamují s problematikou výchovného poradenství a drogové prevence

ostatní pedagogické pracovníky na pracovních poradách, pedagogických radách, prostřednictvím nástěnek a vývěsek. Jsou v kontaktu s ostatními speciálními a specializovanými pracovišti, středními školami, organizují besedy určené pro vycházející žáky. Pro kontakt s rodiči mají výchovní poradci stanoveny konzultační hodiny, jednání probíhají i individuálně po domluvě. Škola se aktivně zapojila do „peer programu“, věnuje se prevenci kriminality formou mimoškolních aktivit.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. OSO: 690/99, Město Nový Jičín
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, žákovské knihy
- Kolektivní smlouva na rok 2000
- Organizace školního roku 2000/2001
- Výkaz o ZŠ
- Vnitřní řád školy
- záznamy z porad, zápisy pedagogických rad, záznamy metodických orgánů
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy
- Učební plány současných IX.AC (1997/98 – 2000/2001)
- Rozvrhy hodin, tematické plány pro rok 2000/2001
- Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy
- Výroční zpráva o činnosti základní školy za školní rok 1999/2000
- Rozhodnutí ředitele školy

ZÁVĚR

Kvalita vzdělávání v hospitovaných předmětech je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Systém řízení školy je propracován a v praxi účinně realizován. Kvalita řízení školy je hodnocena jako průměrná.

V průběhu inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Ve školním roce 1995/1996 proběhla ve škole komplexní inspekce. Vývoj školy od té doby doznal jasně pozitivní změny, vytýčené nedostatky se neopakovaly, navržená doporučení byla vesměs splněná.

Na základě výše uvedených skutečností je škola celkově hodnocena stupněm velmi dobře.

Pozitiva:

- Rodiče v dotaznících pozitivně hodnotí vstřícné jednání školy vůči dětem i veřejnosti.
- Škola vyniká příznivým věkovým složením pedagogů.
- Škola zavedla progresivní a účinný systém výchovného poradenství.

Negativa:

- Nízká estetická úroveň interiérů učeben na 2. stupni, zvláště co se týká vybavení vhodným nábytkem a výzdoby tříd.
- Neucelené, zastaralé a neaktualizované řady učebnic a učebních pomůcek.
- Neúplné informace ve Výroční zprávě za školní rok 1999/2000

Doporučení:

- Vypracovat komplexní organizační řád školy.
- Systematicky pracovat podle adresného plánu hospitací a kontrol.
- Zvýšit úroveň individuální péče o žáky s SPU přímo v hodinách.
- Umožnit výchovným poradcům absolvovat kvalifikační studium.
- Postupně zvyšovat podíl kvalifikovanosti pedagogických pracovníků.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová, v. r.
Členové týmu	Mgr. Věra Dufková	V. Dufková, v. r.
	Doc. PhDr. Zdeněk Novotný, Csc.	Zdeněk Novotný, v. r.
	Mgr. Pavel Tisovský	P. Tisovský, v. r.

V Karviné dne 29. listopadu 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. 12. 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Milan Bortel, ředitel školy

Milan Bortel, v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Nový Jičín	11. 12. 2000	143 318/00-5096
Zřizovatel	11. 12. 2000	143 319/00-5096
Rada školy	---	---

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly vzneseny.